

Барвінок

1 1989

ISSN 0132-5930

Здрастуйте, дівчатка й хлопчики! «Клуб жовтенят» знову запрошує в гості всіх читачів. Для тих, хто вперше передплатив журнал «Барвінок», повідомляємо: тут ви зустрічатиметеся з вашими ровесниками. Дізнаватиметеся про їхні справи. І, отже, все краще від них візьмете собі.

На календарі січень — перший місяць року. Дуже швидко минають десять днів зимових канікул — і знову до школи, по знання.

21 січня всі ми відзначаємо День пам'яті Володимира Ілліча Леніна. А 23-го — день присвоєння його імені Всесоюзній піонерській організації. Добре було б, якби ваша жовтенятська група здійснила заочну мандрівку ленінськими місцями. Або провела збір «Ім'я Леніна в нашому місті (або селі)». Чи разом прочитала оповідання про дитячі роки Володі Ульянова.

У січні ж — 22 числа — народився Аркадій Петрович Гайдар. Це він познайомив нас з Хлопчишем-Кибальчишем, Тимуром. А які твори цього письменника читали ви, друзі? Які його герої подобаються вам і чому? Чи є у вашій школі тимурівці? Напишіть нам про це.

МОЇ ХОРОШІ ПОМІЧНИЦІ

Катруся й Галинка посварилися через... сніг. Отой самий, що сипав без упину три дні й позамітав геть усі шляхи й стежки в селі. Дівчатка живуть на одній вулиці, поруч, лише між їхніми подвір'ями стоїть ще будинок баби Векли.

Виникла суперечка в той день, коли почав падати сніг. Подружки гралися в сніжки. Баба Векла вийшла до воріт, постояла, подивилася на небо й забідкалася:

— Це ж знову засипле все — ні до чого не добратися.

Дівчатка почули і, пригадавши, про що йшла мова на останньому жовтенятському зборі, облишили гру й подалися у двір до Катрусі.

— Треба прокидати бабі Веклі доріжки. Нам же казали в школі: як станете піонерами, будете тимурівцями. Годі чекати. Сьогодні ж, як стемніє, і зробимо все.

— Навіщо чекати темряви,— заперечила Катрусі Галинка.— Ніхто ж не дізнається, що то ми допомагали.

— А ти фільм бачила? Там Тимур з хлопцями таємно діяли.

— Не хочу так! — стояла на своєму Галя.

Дівчатка сперечалися день, другий. А сніг усе сипав і сипав. На третій вони знову зустрілися. Але так ні про що й не домовилися — жодна не хотіла поступитися. Суперечку розв'язала баба Векла. Вона вийшла за ворота з лопатою й заходилася відкидати сніг.

Катруся й Галинка метнулися до своїх дворів і невдовзі вже дружно працювали своїми лопатами біля подвір'я старенької. Коли проклали доріжку до криниці, зупинилися перепочити.

— Це ж вам, мабуть, у школі казали, щоб ви старим людям допомагали? — запитала у дівчаток баба Векла.

— То, бабусю, як ми станемо піонерами, тоді будемо тимурівцями — всім допомагатимемо.

— Тільки справжні тимурівці роблять все таємно,— таки стояла на своєму Катруся.

І вони знову завелися доводити кожна свою правоту. Старенька слухала їх і розсудила так:

— Не сваріться. Хочете — називайте себе тимурівцями або якось інакше. І хай Галя приходить вдень, а Катруся ввечері. Лише попередь мене, Катрусю, я Бровка зачиню — щоб не заважав тобі. Приходьте — мені буде не так самотньо. А називатиму вас: мої хороші помічниці.

ПЕРЕХИТРИЛИ

Мишкові на Новий рік подарували санчата. Не такі собі, звичайні, а з червоним шкіряним сидінням, з кермом. Наступного дня вирішив випробувати їх. Визирнув у вікно. На гірці, з якої він збирався з'їжджати на нових санчатах, стояв Ваня із сусіднього будинку. Вони часто гралися разом. Але раптом Мишкові чомусь захотілося, щоб Вані не було на гірці. «Це ж обов'язково проситиме мої санчата,— подумав він.— А я ще й сам не катався на них».

Розмірковуючи отак, хлопчик одягнувся, глянув на санчата і вийшов на подвір'я... без них.

Ваня зустрів товариша настороженим поглядом.

«Невже знає про санчата? — захвилювався Мишко.— Але ж я ще нікому не хвалився».

Хлопчики привіталися, поговорили про вчорашній фільм, з'їхали кілька разів з гірки на дощці й заспішили додому.

Але перед тим Мишко запитав:

— Ти завтра коли вийдеш гуляти?

— Як завжди, о дванадцятій годині,— відповів Ваня.

«От і добре,— заспокоївся Мишко.— А я вийду о другій годині, коли ти вже підеш додому».

Назавтра він так і зробив. Та коли вибрався на вершечок гірки, то побачив, що біжить до неї і Ваня. І з точнісінько такими, як у нього, санчатами.

— Так ти навмисне сказав мені, що вийдеш о дванадцятій? — обурено почав Мишко.

— А ти навіщо запитував мене, коли вийду гуляти? — уїдливо запитав Ваня.

Хлопці замовкли, повернулися один до одного спинами. Соромно стало, що через жадібність так хитрували, аж перехитрили самі себе. Раптом Мишкові санчата поїхали вниз. Він розгублено дивився їм услід, а потім несподівано мовив:

— Так мені й треба!

Ваня швидко поставив свої санчата на край гірки:

— Сідай, Мишко, за кермо — будемо наздоганяти їх.

І хлопчики помчали вниз.

«Клуб жовтенят» веде
Світлана ***ПРУДНИК***

Малюнок Л. ***ГУЛІВАТОЇ***

Сумна звістка про смерть Володимира Ілліча Леніна глибоко вразила поета Євгена Плужника. І за кілька днів по тому поет пише вірша «Він».

Євген Плужник не називає у ньому імені Леніна. Але написаний вірш так, що кожному зрозуміло: мова йде саме про Ілліча.

Вчитаймося ж у рядки вірша великого українського поета!

Євген ***ПЛУЖНИК***

ВІН

Проминуть по днях десятиріччя,—
Прийде радість інших поколінь,
Але завше раз на рік обличчя
Огортатиме глибока тінь!
Пам'ятатимуть дорослі й діти,
Хто в цей час в минулому помер!
Через віщо всім гудкам гудіти
Три хвилини! —
як гули тепер!
Але завше в подиху заводів —
Невмирущий в арміях машин! —
Поруч з ними — той, кого в народі
Уквітчають коротенько — Він!
І в обличчях радість
біль пригорне —
У мільйонах втілений не вмер!
...І сотворять вічну пам'ять горни
З вдячністю, незнаною тепер!

Проминуть, мов сон, десятиріччя
Болю, крові, боротьби і війн,—
Але вічна правда робітнича —
Він...

Малюнок М. ОЛІЙНИКА

Монгуш КЕНИН-ЛОПСАН

ЮРТА ДЛЯ СОНЦЯ

Наш аал зимував у місцині Кажалиг. Дві юрти стояли поруч — бабусина і моїх батьків.

Пригадую, одного разу тато подався полювати на рись і взяв з собою моїх старших братів. Удома залишилися тільки жінки. Бабуся й мама тривожно позирали на небо. Я теж задрав голову і став дивитись на сліпуче сонце.

— Бачиш,— мовила бабуся,— сонце в свою юрту ховається. Буде буря.

Мама стривожилась і зітхнула:

— Та-ак, треба поспішати, а чоловіків, як на зло, нікогісінько...

Я голосно кашлянув. Хіба вони забули про мене?

— Біжи, синку, зажени корів у видолинок, де сірий верболіз,— ніби вгадавши мої думки, розпорядилась мама.

— А я піду овець провідаю, чи всі на місці,— заспішила бабуся.— Не треба їх сьогодні пускати в отару...

Наближаючись до корів, я далі роздивлявся сонце. Довкола вогняного диска кільцем оповилось якесь райдужне сяйво. Поступово все більше і більше набрякало воно червонястим кольором. Що мала на увазі бабуся, коли казала «юрта»? Може, це незвичайне кільце? До чого ж дивно! В сонця, як і в людей,— своя юрта!

Погнав я корів у долину, захищену од вітру. Кущі верболозів сріблилися тут незвичайно. Невдовзі, задихавшись, прийшла мама — вона тягнула за собою мішок солі.

— Допоможи мені! — гукнула мама.

Ми почали пригорщами розкидати сіль поміж кущів і соковитої трави. Збуджені перегоном, корови заспокоїлись, бо стали злизувати з землі солоні ласощі. Тепер худобу з видолинку і на аркані не витягнеш!

— Ну, корів ми сховали,— сказала мама.— Так їм буде безпечніше. Ходімо допомагати бабусі...

Вівці в загороді неспокійно мекали. Бабуся морочилася з жердинами й мотузкою, укріплювала вхідні дверцята.

— Добре, що ви підійшли! — зраділа вона.— Візьміть два оберемки сіна. Один киньте вівцям на корм, а другий примостіть над яслами, тільки повище...

Так ми й зробили. Вівці, вчувши пахощі свіжого сіна, притихли й накинулись на нього. Ті, котрим не вистачало місця, тягнулися головами до іншого оберемка. Тепер вівцям теж нічого не загрожувало.

Ми вийшли надвір.

Уже добряче висвистував вітер. Сонце сховалося за хмарами. Повалив сніг. З тріскотом ламалось гілля старої модрини. Ми ледве встигли сховатися...

Донині пам'ятаю той ранок у Кажализі й передбачення моєї бабусі, яке таки справдилося. І тепер вже точно знаю: тільки з'явилась у сонця власна «юрта» — жди негоди!

Переклав з тувинської
М. ПШЕНИЧНИЙ

Малюнок В. ГЛАЗОВОЇ

Білорусію називають землею з голубими очима. Адже в республіці близько одинадцяти тисяч озер — ясної блакиті, чисті, наче роса. В них можна вдивлятися, мов у дзеркала.

У герб БРСР вплетено квіти льону. Вони яскраво-блакитні. А уявіть: квітнуть тисячі гектарів льону. Скільки голубих очей дивляться в чисте небо над моєю Білорусією!

Давай, юний друже, здійснимо цікаву подорож по землі з голубими очима. Моїми супутниками будуть білоруські діти — Маринка і Ригорко. А ти приєднуйся до нас, слухай. А зможеш, то приїзди до Білорусії. Певен, тобі сподобається наша зелено-голуба земля, ти полюбиш добрих людей, будеш у захваті від наших міст і сіл. Лише одне прохання: намагайся читати не тільки очима. Спробуй читати серцем.

Пропоную тобі і всім читачам «Барвінка» уривки зі своєї книги.

Володимир ЛИПСЬКИЙ,
письменник, головний редактор
журналу для білоруських дітей
«Вясёлка»

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ

Любить Маринка свій день народження. Щороку приходить він до неї жаданим святом. Подруги вітають. Батьки дарують подарунки. Мама і Маринка печуть смачний пиріг, купують торт. Веселий і незабутній день!

— А чи знаєш ти, Маринко, що є таке свято для десяти мільйонів людей, які живуть в Білорусії?

Маринка зацікавилася, попросила розповісти.

— Цей день приходить разом із Новим роком. Першого січня 1919 року було урочисто проголошено створення Білоруської Радянської Соціалістичної Республіки. Той щасливий січневий день і став днем народження БРСР. От і полічи, скільки років виповнилося Радянській Білорусії.

А що було, питаєш, раніше на нашій землі? Історія Білої Русі (так колись звалася територія, на якій живуть тепер білоруси) описана у багатьох книгах, підручниках.

Складна і нелегка доля була у наших предків. На Білу Русь часто нападали вороги, забирали в неволю людей. Землю ділили між собою князі, графи, пани. А мужик-білорус, як писав поет Янка Купала, лишався вічним паном рала і коси.

Жовтнева революція визволила від гніту всі народи нашої Вітчизни. Зійшла щаслива зоря і над Білорусією.

ГОЛОВНЕ МІСТО

Мінськ з висоти можна уявити великим білокрилим птахом. Летить той лелека — символ нової Білорусії. Його білі крила й хвіст — це нові мікрорайони. Серебрянка, Зелений Луг, Чижовка, Курасовщина...

— А яким був Мінськ колись? — цікавляться Маринка і Ригорко.

Мінськ, а в давні часи він звався Менеськ, виник як фортеця Полоцького князівства. Ось яка легенда дійшла до иас про заснування Мінська.

Колись на березі річки Свіслочі оселився відомий силач-ворожбит. Звали його Менеськ, або ж Менський. Ніхто його не бачив, але розповідали, що у млині його борошно мололося не із жита, а з каміння. Кажуть, опівночі їздив Менеськ на своєму млині селами й збирав рать-дружину з хоробрих, сміливих, сильних людей. Згодом од них почався цілий народ. А місто коло млина назвали ім'ям богатиря.

Нині вже ходить до школи мільйонний житель Мінська. Це Олег Басько. Нещодавно йому довірили відкрити «золотим» ключиком нове кафе для дітей «Вясёлка», що носить ім'я нашого дитячого журналу.

БУДИНОЧОК ПОБЛИЗУ СВІСЛОЧІ

Ригорко дивується:

— У нашому мікрорайоні всі дерев'яні будинки знесено. А цей у центрі Мінська стоїть. Чи тут герой жив?

— Ні, тут колись мешкав простий залізничник Петро Васильович Рум'янцев.

— Чому ж цей будиночок Рум'янцева зберігають?

— У ньому відбувся перший з'їзд нашої партії.

— У такому малесенькому? Он скільки великих будинків! У нашому Палаці піонерів міг би відбутися.

— Що ж ти порівнюєш! Тепер з'їзди комуністів проходять у Москві — в Кремлівському Палаці з'їздів. У Мінську — в оперному театрі або в Будинку офіцерів.

— А коли відбувся той з'їзд?

— У минулому столітті, 1898 року, ще до Жовтневої революції.

— А Ленін був на з'їзді у Мінську?

— Ленін тоді перебував на засланні у Сибіру. Він з великою радістю зустрів звістку про з'їзд.

— І в цьому будиночку вирішили про революцію? — запитав здивований Ригорко.

— Ні, то було пізніше. А в Мінську тоді обговорювали, як назвати партію, вирішили відзначати свято 1 Травня, випускати газету...

Ригорко схвильовано слухав і думав про щось своє. Можливо, про свого дідуся, який партизанив у лісах Білорусії? А може, згадував крейсер «Аврора», на якому був на екскурсії з татом?

Очі його враз засвітилися:

— Виросту — теж стану комуністом.

Переклав з білоруської
О. ІЛЬЧЕНКО

Василь ВІТКА

БАРВІНОК

Барвіночку — сині очка,
Мій весняний голосочку!
Ти завжди живеш зі мною:
І весною, і зимою!

Барвіночку-ясноцвіте,
Ти на синю зірку схожий,
Ти в житті моєму світиш
Любим променем погожим.

Бо давно ще, мабуть, змалку,
Піснею запав у серце:
Про Наталку, про Полтавку,
Про озерце, про відерце.

Як Василько — чорні брови —
За рікою сіно косить,
Мені вітер із діброви
Голос хвилею доносить...

Недарма в одну стеблинку
Ви сплелися у віночку,
Український мій барвінку,
Білоруський васильочку!

Дяка вам, луги, діброви
І поліські тихі ниви,
Що зріднили наші мови,
Що збратали наші співи.

І тобі вітання любе,
Мій барвіночку промінний,
Бо теплом мене голубиш,
Наче пісня з України...

Вільний переклад з білоруської
М. ПРИГАРИ

Малюнки О. ГОРБАЧУКА

Микола БОРОВКО

ЗИМА

Хтось сонце взяв і завалив
Чи сутінками,
Чи снігами.
Чорніють вмерзлими листками
Граки в січневих кронах лип.
Не гріють більше снігурів
Схололі вогники калини.
Лягли копицями малими
Загати в нашому дворі.
І тільки вічні горобці
У затишку на вишні гріються,
І чепуряться, і надіються,
Що є тепло в твоїй руці.

ЗЕНІТ ЗИМИ

Зеніт зими! Довкола сніг лукавий
Стежини всі переміта мені,
І холод зледенілими руками
Підступно пробирається до ніг.
Вповзає в хату темінь волохата,
Одягши шубу чорну і густу.
А де ж весна?
Пора б її гукати...
Та слово крижаніє на льоту.

Віктор ТЕРЕН

* * *

Гірку ліпимо нову —
Білу-білу, снігову.

Та від сонця, від тепла
Наша гірка потекла.

Галас на подвір'ячку:
— Ми зліпили річечку!

Степан ПУШИК

МОРОЗЕНКО

Картоплі́ за хатою,
Борозенка,
Там Тарасик згадує
Морозенка.

Морозенко з торбою,—
Бородатий,
Заглядав здивований
В кожну хату.

Хукав білим холодом
Дідо сивий,
Мав велику бороду,
Очі сині.

Утікав долиною
Поміж лози.
З ним тікали віхоли
І морози.

Бо весна озвалася:
— Зимний Діду!
Я вже до Тарасика
Возом їду!

Йде за мною літечко
З калачами,
З ярим, ясним сонечком
І піснями.

А за літом осінь йде,
Ну й багата!
Буде веселитися
Кожна хата.

А тоді зима прийде
Немаленька...
Знову дочекаємось
Морозенка.

Малюнок Л. ГУЛІВАТОЇ

сторінки історії
Які походи Святослава ти
коли були збудовані Золоті ворота?
Що ти
варяг у греки?
Дніпро

перша держава наших предків

Дорогі друзі.
Багатьох з вас, безперечно, цікавить, як жили наші предки, що відбувалося на Україні в давнину.
Тож запрошуємо вас у подорож нашими історичними сторінками, які з'являтимуться в «Барвінку».
Гадаємо, що, відповідаючи на запитання, ви розширите свої знання. Пишіть нам, що з минулого нашої землі цікавить вас.
Чекаю листів!
БАРВІНОК

Яких ти знаєш київських князів?

Барвінкова скарбничка

Степан **ВАСИЛЬЧЕНКО**

СОН

Сон кучерявий, пелехатий, легусінький, як пух...

Мені і досі здається, що його бачив очима.

Це було вночі, коли всі в хаті спали. Я був тоді невеликий хлопчик, а Петько ще лежав у колисці. На той час він нездужав. Ніч була ясна й видна, тихая. Чогось я пробудився серед ночі та й не сплю, впало мені в вічі, що поверх мене на рядні якогось гілля понакидано. А то тінь од ясеня, що росте в нашому городчику під вікном. Чудно мені чогось. Озираєшся по хаті — хата ніби не наша: не наша, та й годі, хоч буди тата або маму. Аж ось у колисці заквилила зо сну дитина. Дитина заплакала, і зараз же за тим мамина невсипуща рука загойдала в темряві колиску. Мені зразу здалося, ніби темрява в хаті розсунулась, стало радісно й спокійно: мама в хаті, то й хата мусить бути наша. Дитина не втихала, дедалі плакала все дужче й дужче.

Тоді мама якось чудно кашлянули, ніби орга́н серед ночі забринів, і заспівали. Дивний мені здається і той серед ночі голос, і той тихий спів. Я нишком зводжу трохи голову, вслухаюся. Мама розповідають стиха:

Ой ходить сон по вулиці
У біленькій кошуленці.
Тиняється, хитається,
До хатоньки питається...

Мені аж жарко стало, і я прожогом схопився з постелі. Мені здалося, що справді хтось у білому тиняється коло нашої хати.

— Ти чому не спиш? — голосніше обізвалися до мене мама.

Я до них тихесенько, ще й пучкою показую:

— Я піду побачу.

— Кого побачиш?

— Того хлопчика.

— Якого, сину?

— А що в біленькій кошуленці...

Мама трохи помовчала, а далі я почув уже не той нічний потаємний голос, а такий, як завжди буває вдень:

— Лягай, дурнику, спи! Хто тепер поночі буде ходити?

Мені здалося, що мама не хочуть мені, більшому, того сказати, що нишком розповідають маленькому Петрусеві.

— Та то ж тільки так співають про сон малим дітям, а ти великий та й повірив. Лягай, кажу, та й спи! — велять мені мама.

Я послухався, ліг. Мама перестали співати. Коли згодом, коли я вже почав дрімати, знову заграло, тільки вже так тихесенько, мов десь далеко-далеко, в сопілку:

Ой ходить сон коло вікон,
А дрімота коло плота.

Під вікном, де росли у нас квіти, здалося, зашелестіло щось. Ніби аж у шибку постукало. Я притаївся, дослухаюсь. Але той спів лине од мене все далі й далі, а надо мною ніби стиха шумить тільки дерево рясне. Дерево шумить, а мене вода несе та все поміж зеленими лісами... А там усякі квітки процвітають: блакитні, жовтогарячі, червоні, спершу маленькі, а далі все більші й більші. Я вже все забуваю, тільки на квітки дивлюся.

Відразу ніби струна увірвалась, і знову посунула звідкілясь темрява. Прокидаюсь: «Що це?» В хаті тихо — мовчить дитина, не співають мама. Я хочу повернутись — аж хтось держить, борюсь — не пускає. Ні голосу подати, ні очей розплющити. І тоді, коли я став засинати, здалося, що швидко й без усякого рипу одчинилися двері, а звідти, з темряви, ніби біла хмаринка пливе... Ближче: у білій льолі хлопчик. Очі йому заплющені, кучері, мов із льону. Ступає полегусіньку-полегусіньку, мов боїться на що-небудь спіткнутися. Хитається, водить руками, полапки наближається до колиски, тихо, як пух.

Хтось знишка шепнув мені:

— Це сон...

Пробудився тільки тоді, як припекло сонце. У нас уже всі давно повставали. Протираю очі, а тато питають мене:

— Ну, то якого ти хлопчика бачив уночі?

«Як це вони знають?» — попершу я здивувався.

Коли бачу — коло печі осміхаються мама. Десь уже всім розказали, що було вночі

Малюнок О. ГОРБАЧУКА

Анатолій ТАРАН

СОЛДАТ ЮРКО І КІТ МУРКО

I. Як звичайний кіт з Юрком став ученим, став Мурком

(Уривки)

Юркова мама полюбляла тих тваринок і звіряток, які мають прекрасне хутро, бо вона була модницею.

Юрків тато надавав перевагу курям, поросятам, коровам і навіть козам, бо він був головою колгоспу.

А от Юрко любив котів. Любив усіх без винятку, а найбільше не панського походження — сіамських, наприклад, а селянських, вихідців з теплих закутків на горищах, з кубел під ганками. Якраз такого і вибрав він собі безіменного, намірившись зробити з нього ученого кота Мурка.

За рік Юрко вмовлянням і їжею домігся багато чого: кіт перестав нявкати будь-коли і будь-де, а шморгав носом, наче свистів; за наказом негайно лягав у вказане місце і, не ворухнувшись, був там доти, доки не чув: «Мурко!», і то — лише з Юркових уст.

Одного разу, коли після чергового сеансу дресирування Юрко з Мурком відпочивали, обійнявшись, на дивані, до тата зайшов його друг- дядя Толя, підполковник у відставці, і, побачивши вже вкотре цю дивину, пожартував:

— Ти що, Юрко, так з котом і до армії підеш?

— А що?! — відповів Юрко.— Це — ідея!

II. Як у солдати йшов Юрко і де на той час був Мурко

На збірний пункт, куди прибували новобранці, кожен з'являвся з відповідною поклажею.

Юрко прибув з рюкзаком, у якому поруч із салом сидів Мурко. І невідомо було, хто кого стеріг: чи Мурко — сало, чи сало стерегло Мурка.

Час від часу Юрко розв'язував рюкзака, щоб сказати Муркові відповідні слова, погладити його. А кілька разів він навіть випускав товариша на коротку прогулянку, давав поїсти, щоб той не ремствував на сусіднє сало. Потім Мурко, чітко виконуючи Юркову команду, негайно займав належне йому місце.

— Рівняйсь! Струнко! — скомандував нарешті сержант, потім повернув стрій праворуч, і колона новобранців рушила на вихід із збірного пункту. Так Юрко з Мурком відбули до армії.

III. Як у воїна Юрка в рюкзаку знайшли Мурка

Підрозділ, куди Юрка привезли, був зенітно-ракетний.

Юркові відвели в казармі ліжко і тумбочку. А під ліжком ще лежав і синій килимок — обшитий по краях шмат із старої солдатської ковдри. «Ех, от би килимок оцей для Мурка!» — зітхнув Юрко. Відпросившись у сержанта, він збігав туди, куди сам знав, приніс свого потаємного рюкзака і ніяк не міг придумати, куди ж прилаштувати друга.

— Ти що, турист? — гримнув над вухом, як з гармати стрельнув, сержант Тюкович.— У похід зібрався з рюкзаком? Особисті речі для відправки додому поштою здав?

— Здав,— відказав Юрко.

— А чому не здав рюкзака? За формою тобі належить речовий мішок — видадуть. До речі, що там у тебе?

— Сало,— розгублено мовив Юрко.

— А чому воно мовби носом шморгає? Чи це ти? — вслуховувався сержант Тюкович.— Ні, там! Ще й підсвистує?! Ану, покажи!

Через хвилину кіт кліпав зеленими очима на сержанта, а сержант такими ж зеленими очима кліпав на кота.

— Жах! — врешті вигукнув сержант, мовби перед ним був не кіт, а тигриця.— Жах і ганьба! За таке солдата слід карати нарядом поза чергою.

— Ти диви, сидить, як глиняне! — раптом почувся здивований голос. У приміщення зайшов капітан. Ві[illegible] хо[illegible]но дивився на кота.

То був начальник штабу капітан П[illegible]. Він і вирішив подальшу долю М[illegible], бо ж доля солдата Юрка на два найбл[illegible] роки була вже вирішена.

(Закінчення у наступному номері)

Малюнок Т. ЮРЧЕНКО

Добрий день, дорогі друзі!

Знайомі хлопчики і дівчатка запросили мене до школи на святкування Нового року. Я хотів було відмовитися, мовляв, почуватимуся серед такої маси дітей ніяково, але жовтенята запевнили мене, що я матиму від цього свята велике задоволення.

У шкільному залі я побачив справжнє диво: розквітчану новорічну ялинку.

— Молодці! Здорово ви її прикрасили! — вигукнув я у захваті.

— Та... то не ми,— погасила моє захоплення вовча маска.— Це для нас постаралися дяді й тітоньки з Бюро добрих послуг.

Ну гаразд, думаю, школярі ще маленькі. А от маски вони напевно самі виготовили. Отож і запитую у маски дракона:

— Маско, маско, скажи, хто тебе зробив?

— Ніхто мене не робив, я в магазині куплена, почулося у відповідь дівчачим голосом.

— А Дід Мороз і Снігуронька звідки у вас з'явилися?

— Вони з десятого «б» класу.

— Невже ви самі не могли?..

Вони наші шефи, отож зобов'язані!

Я підійшов до ялинки і звернувся до хлопчиків і дівчаток:

— Чого б ви хотіли собі побажати у новому році?

— Щоб учителі не ставили двійок!

— Щоб менше було уроків!

Щоб перерви подовшали!

— Побільше уроків співів та фізкультури!

Потому Дід Мороз і Снігуронька заохочували присутніх поспівати, потанцювати, прочитати веселого віршика чи показати фокуси.

Ми ж не готувалися! — вигукнула ведмежа маска.— Та й кому потрібна самодіяльність, якщо для нас запросили артистів цирку!

Тоді я нахилився до маски лисички і запитав:

— Поясни мені, будь ласка, навіщо ви тут зібралися?

— Як це навіщо? — здивувалася лисичка, шморгнувши простудженим носом.— Ми сюди зібралися для того, щоб одержати свої по-да-рун ки!

Як тільки пригасили вогні на ялинці, я непомітно щез за дверима. Бо зовсім невесело було мені цього новорічного вечора. Ви, мабуть, зрозуміли чому?

А як ви, любі друзі, зустріли новорічне свято? Як провели зимові канікули? Напишіть мені!

До нової зустрічі!

Ваш професор ***МАКІВКА***

Малюнок ***Т. ЮРЧЕНКО***

КОНКУРС ЮНИХ ХУДОЖНИКІВ

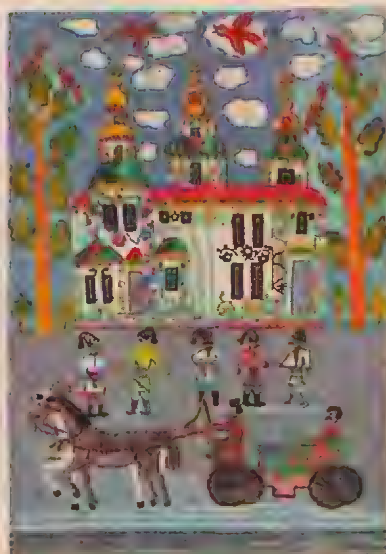
«ПОРТРЕТ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА».

Малюнок Одети КОНІКАЙТЕ, 13 років

«КОБЗАР».

Малюнок Іполітаса ШАУЛІСА 11 років

«ШЕВЧЕНКО У КИЄВІ»

Малюнок Миколи ЛЕБЕДЕВИЧА, 13 років

Олександр ТЕСЛЕНКО

ЗАХВОРІВ ТЕЛЕВІЗОР

Золота-золота рибка втомлено підклала золотисті плавнички під голову, умостилася зручніше на правому боці, облюбувавши оброслий водоростями камінець на дні великого кулястого акваріума, і марно намагалася заснути. Вона була вже майже доросла рибка. Колись її мама не раз казала: «Ти — моє чудо, доню. Ти так швидко ростеш. У нашому роду ще ніколи не було таких красивих дітей». Але вона вже давно не бачила свою маму, вже давно жила одна-однісінька в просторому красивому акваріумі.

Там, де вона народилася, було тісно-претісно, розвернутися було ніяк поміж малюками й дорослими, але... але там було весело. Там день спливав непомітно й цікаво. А ось тут — краса, простір і... нудьга.

Лежала золота рибка на правому бочку, підмостивши золотисті плавнички під голівку, і марно намагалася заснути. Тиша навкруги. Така гнітюча тиша, що будь-який сон відганяє.

А тиша тому, що захворів старий кольоровий телевізор, велике віконце, за яким з'являлися гори і степи, люди і машини. А інколи — море: безкрає, безбережне, синє-синє. І тоді в золотої рибки бентежно тьохкало серце. Море! Про нього так багато колись розповідала мама. Але море з'являлося рідко. Все більше люди. Вони розмовляли, співали, танцювали. Золота рибка багато чого дізналася завдяки телевізорові. Вона полюбила його і могла від рання до пізнього вечора дивитися, дивитися, дивитися...

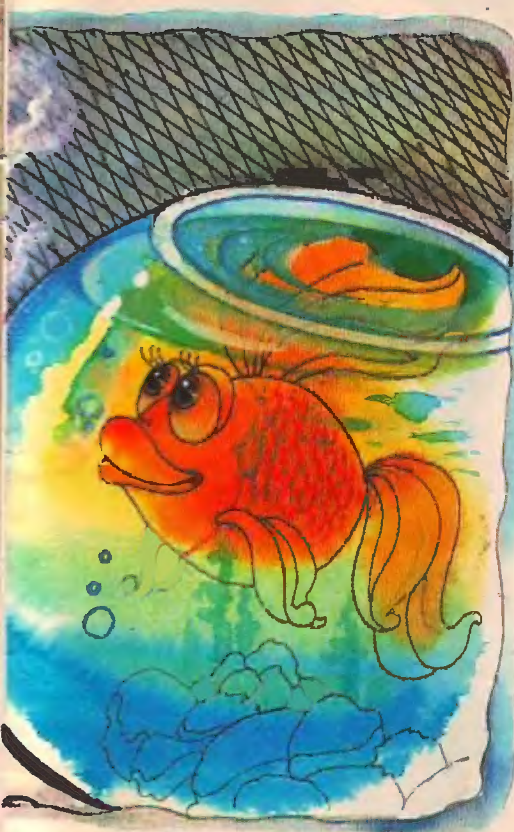
І от позавчора увечері телевізор захворів — закашляв, захрипів, поблимав і затих.

Гриць розплакався, бо саме показували мультик, розвередувався. А його мама сказала:

— Припини! Це через тебе,— відколи ти захворів, телевізор не вимикався,— і звернулася до Грицевого тата: — Виклич на завтра майстра.

Тато сидів за столом, обхопивши голову руками. Він мовив:

— Трохи від телевізора відпочинемо...

Сьогодні зранку, коли батьки пішли на роботу, залишивши Гриця серед іграшок, книжок, їжі, питва й ліків, наказавши не підводитися з ліжка (смішні мами й тата, ніби самі ніколи не були дітьми), він одразу заходився лікувати телевізор. У серванті серед ліків Грицько знайшов пачку гірчичників, намочив їх у мисочці з теплою водою і акуратно наліпив на великий захололий екран. Потім зігрів ще й чайник і, поставивши по черзі телевізорові ніжки у чотири великих кухлі, підливав окріп. «Треба ніжки попарити. Потерпи, потерпи трохи. Тобі стане краще».

Але нічого не допомогло — ні гірчичники, ні парення ніжок.

Золота-золота рибка сумувала разом із Грицем. Вона лежала на правому бочку, підмостивши під голову розкішні золотисті плавнички. Перед очима її, в думках, був екран телевізора, а на ньому — зелені ліси, блакитні моря, усміхнені кумедні чоловічки, пташки і риби, люди і машини... Ах!

Золотій рибці здавалося, що вона від суму також захворіє і помре. Вона довго лежала на оброслому водоростями камінці і задрімала. А коли прокинулась, то побачила, що перед нею сидить Гриць — такий смішний-смішний, усміхнений, і каже:

— Рибко золота, яка ж ти красива... Ти в маленькому морі плаваєш... Чому ти сумуєш?

Золота-золота рибка підхопилася відразу, стріпнула своїми розкішними плавничками.

«Я красива... Я в маленькому морі плаваю... Ах!»

Гриць сидів перед акваріумом, а золота рибка все плавала, плавала і плавала перед ним, граційна і горда. Ах! Хлопчик навіть забув про ліки і про їжу.

А коли повернулися увечері батьки, то вони спершу Гриця сварили — і за гірчичники, і за те, що з ліжка встав, і за те, що міг же взагалі телевізор перекинути й розбити. А потім поміряли Грицеві температуру і обоє заусміхалися: «Нормальна!»

Посідали усі біля маленького моря. А рибка золота усе плавала перед ними, плавала і плавала, немов їй зовсім не хотілося спати. Вона була щаслива.

«Ах! Невже я справді красива? Невже я цікава? Цікавіша за кольоровий телевізор? Я в маленькому морі плаваю? Ах!»

Малюнок Т. ЮРЧЕНКО

КОНКУРС ДЛЯ ЮНИХ ФОЛЬКЛОРИСТІВ

«ВИЙДИ, ВИЙДИ, СОНЕЧКО!»

Любі друзі, у листопаді минулого року ми запропонували вам записувати народні дитячі пісні від своїх бабусь і дідусів. І ось найпершою надійшла звістка від юних фольклористів із села Русів Снятинського району, що на Івано-Франківщині,— з батьківщини видатного українського письменника Василя Стефаника.

Діти, які записали ці пісні,— ваші ровесники. У своїй школі вони разом з учителями створили фольклорний ансамбль «Барвіночок». Співають усі — і дівчатка, і хлопчики — так, як записують, не міняючи ні слова, відтворюючи і давню музику, і давню мову. Бо саме так колись співали їхні бабусі й дідусі.

Побажаємо ж «Барвіночкові» нових зустрічей з піснею свого чудового краю.

БАРВІНОК

СКАЖИ МЕНІ, СОЛОВІЮ

Скажи мені. соловію,
Скажи мені, добродію,
Ой сяк-так,
А як у вас добрі люди сіють мак?

Ой так-так, ой так-так,
Ой так, ой так сіють мак!

Ой скажи мені, соловію,
Ой скажи мені, добродію,
А як у вас добрі люди полють мак?

Ой так-так, ой так-так,
Ой так, ой так полють мак!

Соловію, добродію, покажи
Ти нам, як люди збирають мак.

Ой так-так, ой так-так,
Ой тако збирають мак!

Соловію, добродію, покажи
Ще нам, як добрі люди їдять мак.

Ой так-так, ой так-так,
Ой так, ой так їдять мак!

Записала Інна ***АХТЕМІЙЧУК***
від Миколи ***АХТЕМІЙЧУКА***

ОЙ НА ГОРІ ЖИТО, ЖИТО

Ой на горі жито, жито,
На долині овес,
На долині овес.

Як закувала зазулька,
Кажут, ввес світ оскрес,
Кажут, ввес світ оскрес.

Як зазулька закувала,
Соловей заспівав,
Соловей заспівав.
Яка весна веселенька,—
Ввесь ся мир здивував,
Ввесь ся мир здивував.

Записав Михайло ***ОРЧИК***
від Олени ***ОРЧИК***

КОСАРІ

Ми маленькі косарики,
В нас новенькі киптарики,
Пізненько-м си посходили,
Бим ніжки не поросили.

До полудня ми косили,
Разом коси потупили,
Гей, скоренько, косарі,
Ми ще мало зробили.

Повпрівали косарики,
Поскладали киптарики,
Поспішаймо, косарі,
Будем косить до зорі.

Уже сонечко низенько,
Дес співає соловейко,
Дес дятелі стукотять,
І додому всі спішать.

Й ми, маленькі косарики,
Повгортались в киптарики.
Хоч пізненько почали,
Та багато зробили.

Записав Джитро ***БИГАР***
від Ганни ***ЛАЗАРЕНКО***

ЖУРНАЛ ЦК ЛКСМУ
ТА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ РАДИ
ВСЕСОЮЗНОЇ ПІОНЕРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ІМЕНІ В. І. ЛЕНІНА
ДЛЯ ШКОЛЯРІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ
Журнал нагороджений Почесною Грамотою
Президії Верховної Ради Української РСР

Макет І. Бринюка

На обкладинці
малюнок К. Лавра

Журнал видається українською та російською мовами. Засновано в 1928 році. Виходить раз на місяць.

Здано до набору 21.10.88. Підписано до друку 29.11.88. Офсетний друк. Умовн. друк. арк. 3. Умовн. фарбовідб. 12,0. Формат видання 60×90[1]/8 Обліково-видавн. арк. 2,87. Тираж 339600 прим. Зам. 8—131.

Адреса редакції: 252119, Київ-119, вул. Пархоменка, 38—44. Тел. 211-02-43, 211-06-80
Київ, ордена «Знак Пошани» видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь»
Поліграфкомбінат ЦК ЛКСМ України «Молодь» ордена Трудового Червоного Прапора видавничо-поліграфічного об'єднання ЦК ВЛКСМ «Молодая гвардия». 252119, Київ-119, вул. Пархоменка, 38—44.

«Барвинок», журнал ЦК ЛКСМУ и Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина для школьников младших классов (на украинском языке).
Журнал издаётся на украинском и русском языках. Основан в 1928 году. Выходит ежемесячно. Адрес редакции: 252119, Киев-119, ул. Пархоменко, 38—44. Тел. 211-02-43, 211-06-80.

Киев, ордена «Знак Почёта» издательство ЦК ЛКСМУ «Молодь»
Полиграфкомбинат ЦК ЛКСМ Украины «Молодь» ордена Трудового Красного Знамени издательско-полиграфического объединения ЦК ВЛКСМ «Молодая гвардия». 252119, Киев-119, ул. Пархоменко, 38—44.
Текст набрано з застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Каскад».

20 к.

АНУ, ВІДГАДАЙ!

Українські народні загадки

Індекс 74022

Ходить свашка із мітлою,
Заміта до лісу слід,
Де недавньою порою
Тут відбувсь її обід.
(Лисиця)

По полю гасає, овечок хапає і нас лякає.
(Вовк)

Маленький хлопчик у сірій свитинці
по дровах стрибає, крихти збирає.
(Горобець)

Ніс як у свинки,
та колючі щетинки.
(Їжак)

Хто влітку гуляє, а зимою спочиває?
(Ведмідь)

Хто спить, а очей не заплющує?
(Заєць)

